

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal
Bulv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYSEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ...	720 Lej
Fél évre ...	360 Lej
Negyed évre ...	180 Lej
Havonta ...	60 Lej

Hirdetések díjazás szerinti.
Majlások naponta reggel.

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Buorestion 50 banival
több.

Már az állam is?

Az olcsóság elérése, vagy közgazdasági nyelven szólva, a békeállapotokra való visszatérés minden állam legfőbb gondja és minden polgárnak legbensőségesebb vágya. A mai nyomasztó drágaság megöl mindent és mindenkit, nem fejlődhet egészséges és produktív élet ott, ahol az árak mindig csak a magasba szoknak és ahol az olcsóság lassankint ismeretlen fogalomvá válik. Az államnak magának kellene jövedelmével előjárni abban, hogy egy általános olcsóbbodási és árszállítási folyamat az élet türethetőbbé váljék és nem szabadna még az áldozatoktól sem visszariadni, hogy ezt a nagy célt elérje. És elhelyett mit látunk? Azt látjuk, hogy az állam is belépett az árdrágitók sorába. Először a vasut, a posta, most pedig a legnagyobb tömegcikk: a dohány-nemű drágult meg abnormisan. Máról-holnapra közölték egy nagy állam tizenhét millió lakosával, hogy a trafik 70-80-100 százalékkal megdrágult és ezen túl az eddig is drágának tartott cigaretta és szivar még magasabbra, ugyszólván az elérhetetlenségig emelkedett.

Ezzel az áremelkedéssel maga az állam lépett jövedelmével az árdrágitók elé, az az állam, amelyik egyik kezével megbünteti a lelkiismeretlen spekulációt, míg a másik kezével ugyanakkor a saját árúit horribilis drágán hozza forgalomba. A közmorál itt milyen álláspontot helyezkedik? Mit gondoljon az államról a polgára, amikor látja, ahelyett, hogy letörné a nagy drágaságot és maga járna jó példával elől az olcsósági folyamat megindításában, maga is árdrágit.

Szögezzük csak le a tényeket: itt nem máról-holnapra történő eseményről van szó és nem valószínű, hogy úgy ötletszerűen határozták el az emelést. A monopoli-gazgatóság már régebben elhatározta, hogy felemeli a dohány-neműk árát. Tehát nem indokolt az, hogy a lej tegnapelőtti zürichi esése (mára különben ismét emelkedett) adott impulzust az emelésre és a dohány-neműk százszázalékos emelése csak természet-szerű következménye a pénzügyi helyzetnek és valutánk állásának. Semmi sem tette indokoltá az emelést ennél a tömegcikknél. Más követendő példát vártunk volna az államtól, mert ez a mostani nagyon rossz vért fog szülni. Ez formális felszólítás: emeljétek csak az árakat, nem az élet olcsóbbá tétele a főcél, hanem a gyors meggazdagodás. Ez rossz politika, amely eddig még mindig megbosszulta magát!

Királyszoborleleplezés Váradon

A pénteki ünnepségek programja.

(Oradea-mare—Nagyvárad, november 20.) Pénteken leleplezik le Ferdinánd király hatalmas lovas-szobrát és a leleplezési ünnepségen résztvesz Mária királyné is. Károly trónörökös és feleségének kíséretében. A fenséges vendégekkel Váradra érkeznek Bratianu lonel miniszterelnök és a kormány hét tagja, a bucarestii érsek primás, a szenátus és a kamara elnökei, a tábornoki kar képviselői és a román legionáriusok ki-küldöttel. A rendőrprefektura délután 2 óráig tartó általános munkaszünetet rendelt el és elrendelte a házak fellobozozását és szőnyeggel feldíszítését. A pályaud-

varon diszszázad fogadja az érkezőket és a különböző küldöttségek és a hatóságok fejeinek üdvözlése után a királyné és kísérete a városba hajtának. A szobor előtt Ciorogar Romulus görög keleti román püspök teljes papi ornátusban fogadja az érkezteteket, majd misét celebrál fényes papi segédlettel és ezután történik meg a szobor leleplezése. Az ünnepség első szónoka Mosoiu Traján közmunkaügyi miniszter lesz, aki dr. Bucico Coriolannak, a város polgármesterének adja át beszéde végén a szobrot. Délben a Katolikus Kör helyiségében a fenséges vendégek részvételével 360 terítékes diszebed lesz.

Bolsevista-támadás Besszaráblában.

Tűzharc egy orosz bárka és a határőrök között.

(Bucuresti, november 20.) A besszarábiai Hotin megye prefektusa táviratilag jelentette a belügyminiszteriumnak, hogy az elmúlt éjszaka a Dnyeszteren egy orosz bárka közelítette meg a román határt és több követ adott

le a határőrökre. A támadók és a határőrök között formális tűzharc fejlődött ki, amely az oroszok visszavonulásával végződött. A kormány megtette a sürgős intézkedéseket, hogy a bolsevik bandák támadásának elejét vegyék.

Eskütt Lajost letartóztatták.

A főtárgyalás alatt vizsgálati fogságban marad. Az új földművelésügyi miniszter terhelő vallomása Eskütt ellen

(Budapest, november 20.) Az Eskütt-pör tegnap délutáni tárgyalásán izgalmas jelenetek játszódtak le. Eskütt Lajos egyszerűen nem ment el a tárgyalásra. Negyed öt volt, amikor megnyitotta Töreky elnök a főtárgyalást és amikor hosszas várakozás után sem érkezett meg Eskütt, az elnök rendelkezése dr. Minnich Károly törvényszéki orvosszakértő szállott ki Eskütt lakására, aki a vádlottat nem találta súlyos betegnek, s ezért Esküttet rendőrök vezették elő a tárgyalásra. Negyed nyolc volt, amikor Eskütt megjelent. Miután az orvosszakértő megállapította, hogy egyáltalában nincsen olyan állapotban, hogy ne vehessen részt a tárgyaláson, Esküttnek ott kellett maradnia a tárgyalóteremben. Nem hallgatták ki, miután a vallomást már előzőleg megtagadta.

Letartóztatják Esküttet.

Felolvasták nagyatyádi Szabó István vallomását, mely súlyos vádakkal illette Esküttet. Éjjel-fél 11-kor hagyták abba a tárgyalást és akkor hirdette ki Töreky elnök a bíróság határozatát, hogy Eskütt Lajost a főtárgyalás folyamára vizsgálati fogságba helyezik, mert egész napon át tanusi-

tot magatartásával. De különösen azzal, hogy a délutáni tárgyaláson nem jelent meg, azt igyekeznek elérni, hogy a főtárgyalást ne lehessen megtartani. Weisz védő erre bejelentette, hogy miután ugyanis tudja, hogy a felfolyamodással nem érne cél, a törvényszék végzését tudomásul veszi. A végzést Eskütt is tudomásul vette, mire lekísérték az ügyészség fogházába.

A földművelésügyi miniszter vallomása.

A pör mai tárgyalásán Esküttet szuronyos fogházőrök vezették elő. Weisz védő arra kérte a bíróságot, engedjék meg Esküttnek, hogy előadhassa az iratokban foglaltakat. Az elnök ezt csak a tanu-vallomások után engedélyezi. Az első tanu Mayer János miniszter, aki nagyatyádi Szabó István minisztersége alatt államtitkár volt. Azt vallja, hogy Eskütt nem tartozott a miniszterium státusába és vele hivatalosan nem érintkezett. Hangsúlyozza, hogy ő távol állott a kiviteli ügyektől. Tudja, hogy panaszok merültek fel Eskütt ellen és ő maga is óvta nagyatyádi Szabót, hogy továbbra is megtartsa szolgálatában. Eskütt ellen már a közéleti-minisz-

teriumba is érkeztek névtelen feljelentések.

Eskütt: Tudja-e Nagyméltóságod, hogy Nagyatyádinál párttitkári teendőket végeztem?

Mayer: Nem tudom. Csupán azt tudom, hogy az ön feladata volt a vidéki feleket fogadni és utbaigazítani.

Eskütt: Tudja-e, hogy Nagyatyádit hivatalos utjain is kísértem?

Mayer: Ön erőszakolta magát rá Nagyatyádira!

Mayer miniszter ezután elmondotta, hogy a miniszteriumból kiltott Tömörv Angelát, mert panaszt tettek ellene, hogy tulságosan sokat és tulbizalmas együttléteken van Esküttel. A védő kérdésére még elmondotta, hogy Eskütt apja derék kisgazda, aki jó ismerőse volt az elhunyt Nagyatyádinak és aki szívesen alkalmazta az iskolavégzett fiut a pártban. A párttól azonban nem kapott fizetést és mesebeszédnek minősíti azt, mintha a kisgazdapártnak pártkasszája lenne.

Megválasztották az új osztrák kormányt

Rameknek, Ausztria új kancellárjának 31 szótöbbsége van a nemzetgyűlésben.

(Bécs, november 20.) Dr. Ramek Rudolf, Ausztria új kancellárja ma összeállította kormánya végleges listáját. A keresztényszocialista Ramek munkája annál könnyebb volt, mert a nagynémetek parlamenti frakciója ma ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a nagynémetek résztvesznek Ramek kormányában és támogatják az új kancellárt. A kormánylista a következő: kancellár: dr. Ramek, alkancellár s igazságügyminiszter: Waber nagynémet, külügyminiszter: dr. Mataja keresztényszocialista, pénzügyminiszter: dr. Almer Jakab keresztényszocialista, népjóléti miniszter: Resch keresztényszocialista, közoktatásügyi miniszter: Schneider keresztényszocialista, hadügyminiszter: Vaugoin keresztény szocialista, kereskedelmi miniszter: Schürff nagynémet. Amint látható, a kormányban két nagynémet foglal helyet, a többiek pedig keresztényszocialisták. Dr. Mataja ma már nyilatkozott s kijelentette, hogy elődjének a külpolitikáját fogja folytatni. Az új kormányt a ma összeült nemzetgyűlés kilencvenegy szavazattal hatvan szociáldemokrata szavazat ellenében megválasztotta.

Tisztviselőhlány az aradi törvényszéken

Nem töltik be a megüresedett állásokat. — A meglevő tisztviselők is távozní akarnak.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék teljes ülése — mint jelentették — megállapította az új bírói törvény előírásának megfelelően az új tanácsbeosztást. Az új beosztásnál a legnehezebb feladat volt az igazságügyi tisztviselők reszortbeosztása. Az aradi törvényszék tisztviselőinek számottevő része ebben az évben lemondott, helyükbe önkéntes kiegészítéssel nem rendelkező díjnokok kerültek, akik a bizonyos jogutódlást igénylő hivatalokat nem tudják megfelelően ellátni. A bíróság teljes üléseben lényegesen nem változtatott a tisztviselők kar beosztásán és a főbb hivatalok élén továbbra is megmaradtak az év-tizedek óta igazságügyi szolgálatot teljesítő tisztviselők. Dr. Moldován Szilvius az aradi törvényszék nyugdíjazott elnöke, az elmúlt hónapokban az igazságügy-miniszterhez több felterjesztést intézett az igazságügyi tisztviselők kar kiegészítése iránt, intézkedések a lemondott tisztviselők állásainak betöltésére azonban még a mai napig sem történtek. Az aradi törvényszék elnöki osztályán a jövőben is Paticu Pompilius elnöki titkár és Andreu Lázár irodavezető vezetik a főosztályon iroda főnöke Purián György irodavezető lesz, aki több mint husz évet töltött már állam szolgálatban. Tiacra János irodavezető a cégbíróság vezetője marad, az expedíciós osztály főnöke pedig Gariner irodavezető. Az adminisztratív ügyeket a jövő évben is Schunten Béla irodafővezető és Neutmann Jenő igazgató intézik. Kovács Ödön irodafővezető különösen a régi periratok lajstromozásával és selejtezésével lesz elfoglalva. Mregea irodavezető a polgári ügyek irattárát kezeli.

Főigazgató legyzök Ciampila Péter, dr. Faur Péter, Szilágyi János, Moldován Sabin és Adamowici Dusan lesznek.

Az aradi ügyészségnek szinte emberfelelt munkát végez az öt képzett tisztviselő. Az ügyészségben a közelmúltban még nyolc tisztviselő intézte az ügyeket, időközben azonban két tisztviselő lemondott, egy pedig súlyos beteg. Buda Elemér és Buda Elemérné látják el az expedíciós és irattári munkát. Novác György, Stöckliné és Tanasescu tisztviselők az ügyé-

szek mellett dolgoznak. Nicolescu Miklós aradi vezető-főügyész tegnap kiüldött táviratában tisztviselők kinevezését kérte az aradi ügyészségre. A legnagyobb munkát kétségtelenül Seláru János aradi fogházigazgató végzi, aki felére leszállított őrszemélyzettel a legnagyobb rendet és fegyelmet tartja fenn az ügyészség fogházában. A fogháziródnak egyetlen tisztviselője van és azt is csak a közelmúltban helyezték Aradra. Szinte ez a „teljes” létszáma az aradi törvényszéknek, s ha az igazságügyi tisztviselők tényleg megvalósítják az egyre sürűbben hangzottatott lemondási szándékukat, akkor teljes csőd következik be a törvényszék és ügyészség ügymenetében.

Miniszterlátogatás Aradon.

Saveanu egészségügyi miniszter szombaton Aradra érkezik

(Saját tudósítónktól.) Érdekes vendége lesz szombaton Aradnak: megérkezik N. N. Saveanu egészségügyi és népiéleti miniszter, aki ezúttal először látogatja meg Aradot. Ma távirat érkezett dr. Demian Aurél egészségügyi főfelügyelőhöz, hogy szombaton reggel fél tíz órakor Oradea-mare felől érkezik a miniszter. Az állomáson Georgescu János prefektus, dr. Robu János főpolgármester, dr. Demian Aurél egészségügyi főfelügyelő, dr. Cucu városi és dr. Bradcan megyei főorvosok fogadják. Délelőtt tíz órakor a városi háza nagytermében egész

ségügyi és népiéleti konferencia lesz, amelyre meghívták az összes hatósági és magánorvosokat. Meghívót kaptak még az aradi, temes- és biharmegyei orvosok is, úgy, hogy a kongresszus nagy érdeklődés mellett folyik le. A konferencia behatóan megtárgyalja a vérhaj, tuberculosos és váltóláz lektüzdésére irányuló akciót és több fontos népiéleti ügyet beszélnek meg. Délben fél kettőkor bankett lesz a miniszter tisztele tére, amelyen a meghívottak vesznek részt. A miniszterlátogatás részletes programját most dolgozzák ki.

Telefonhuzalok tolvajai.

Az aradi rendőrség sikeres nyomozása.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi és az aradmegyei hatóságok hetek óta a legnagyobb apparátussal kutatnak egy vakmerő banda ellen, amelynek tagjai napról-napra különféle helyein a megyének leszerelték a távirathuzalo-

kat és ezzel az államnak mintegy fél millió kárt okoztak. A tolvajbanda Arad területét sem kímélte és az aradi államrendőrséghez már több ízben ártírt a postaigazgatóság, hogy kövesse el mindent a tolvajok kézrekerítésére. Az aradi második kerületi rendőrség komisszária, Tanasescu vette kezébe a nyomozást és az éjszaka folyamán a tolvajbandát sikerült le-

leplezni. Az utóbbi időben a curti uton történtek telefonhuzallopások. A rendőrség több rendőrrel tegnap éjszaka a pécskai-uton kutatott a tolvajok után és amikor az éjszakában végighaladt az országuton, egy aszszony elébe állott és felszólította, hogy csak egy félóra múlva menet tovább, mert hivatalos vizsgálat folyik. A rendőrség, mielőtt az aszszony figyelmeztette volna társait, lefogta a karját és átadta az öt követő rendőröknek.

Negyed óra leforgása alatt az összes bűnösök a kezében voltak, akiket annyira meglepett a hirtelen rajtaütés, hogy eszükbe sem jutott a védekezés. A rendőrségre kísérték őket, ahol megmozgatásuk alkalmával kiderült, hogy a telefondrót-tolvajok Cservenka József, Klement Ernő, Petrovics Katalin és Góler Anna. A bizonyítékok sulya alatt beismerték, hogy a lopott drótokat Roman Vilmosnál helyezték el, akinél házkutatás alkalmával 250 méter drótot találtak. Az orgazdát és az elfogott tolvajokat ma kísérték át az ügyészség fogházába.

Fraknoi Vilmos meghalt

A magyar tudományos világ gyászja.

(Budapest, november 20.) A magyar tudományos világnak nagy gyászja van: Fraknoi Vilmos püspök, az európai hírtörténész, a Tudományos Akadémia tagja és volt főtájtára, ma nyolcvanegy éves korában meghalt. Fraknoi Vilmos Kimagasló alakja volt a magyar tudománynak és munkái maradandó értékűek. Fraknoi (Frankl) 1843-ban született a nyíltramegyei Köményben. A papi pályára lépett és már fiatal teológus korában nagy érdeklődést tanúsított a történelem iránt és ebben az időben jelent meg első munkája, amellyel magára vonta a tudományos körök figyelmét. Főműve „Pázmány Péter és kora”, amelyet még 1864-ben esztergomi tanároskodása alatt írt, megnyitotta előtte az Akadémia kapuit. 1875-ben a nemzeti múzeum könyvtárosa lett, majd később az Akadémia főtájtára. Ebben az időben jelentek meg Martinovics és társainak összeesküvése, Tomori Pál élete és levelei és Vitéz János esztergomi érsek élete című munkái. 1892-ben arbei címzetes püspöknek nevezték ki, két évvel később pedig megjelentette ugy szólnán legnagyobb történelmi művét: „Mátyás király élete”-t, mely még ma is a legjobb ilyen irányú szakmunka. Több könyvét lefordították idegen nyelvekre.

Fraknoi Vilmos izzig-vérig tudós volt, a körülötte folyó dolgokkal ugyszólván alig törődött és így történt meg, hogy késő öreg-ségére ugyszólván teljesen elszegényedett és lakás nélkül is maradt, sőt még jövedelmét is lekötötte másnak. Az utóbbi időkben formálisan nyomorgott és az Akadémia szerzett részére lakást, mert vele akarták megírni az Akadémia történetét, de ebben megakadályozta hirtelen bekövetkezett halála. Fraknoi Vilmos halála széles körökben mély részvétet keltett, mert mindenki szerette és becsülte az agg magyar tudóst.

TARCA

Az Ichor.

Nagyfantáziájú Jókaink ifjósztikus eszűje valóra vált. A „Jövő század regénye” Tatrangi Dávidjának hajlékony üvege ma már realitás. Derék öreg Sioczék József néhai József-műgyétemi fizika-tanár dörzsvillanyozott szárményu papirlepkéi vigan röpököttek a budavári technika elhódó termében, megadva a kölönök az impulzust. És nem sokára röpkölnék a valódi ichor-üveglepkék talán. — Ugy látszik, hogy igaza volt Aristotelesnek: az ember fantáziája csak a lehetőségek határáig ér. Az Egyesült Államok Shenectady városában áll dr. Edward R. Berry kísérleti telepe. Ezen hialemben folytatta a német Heraeus vegyész Hamau-beli experimentumait. Üveget készíti hegyi-jegec — quartz — kristályokból, melyeket légritkított electromos köhökben önt meg folyósra. Ezen üveg az az ichor-üveg, melyhez pedig nem szükséges semmiféle új elem. Sajátsága pedig ugyanaz. Radjút, csövet, lemezeit oly rugalmasak, hogy egész a törési határig tömredékszer meg-görbítve tökéletesen visszatérnek.

nak eredeti alakjukba. Ime: a regénybeli idea!

Ezenfelül pedig oly átlátszó ezen üveg, hogy tíz méter vastagságban még gyöngíti az égő gyufa szál fényét. Átengedi tökéletesen a hosszú hősugarakat, valamint a rövid ultraviolet vegyisugarakat, melyek — létszólag ellentét az optika törvényeinek — a leggöribb rud irányát is követik. Megvan adva tehát a mód az orvosi tudomány részére, hogy az emberi test bensejében helyileg alkalmazhatók ezen sugarak, nemcsak rápiénykuráknál az ablaküvegen át.

Erősségénél és korlátlan rugalmasságánál fogva ezen üveg optikai célokra mesés eredményeket ígér. Ugyszólván abszolút hő-lyag- és repedésmentes és homor-gén lévén, a teleszkopcsók készí-tése — s ezzel a csillagászat fej-lésztése — nagy perspektívát ad.

Eddig a platinának volt a hő-beli legkisebb kiterjedési együt-tarója. Ebből készültek tehát az államok normálmétereit stb. Ezen üveg sokkal kevésbbé nyúl meg melegben, húzódik össze hideg-ben. Tizenhatszór kevésbbé. Ideá-lis anyag tehát óráingának, mert sohasem korrigálandó a hossz-sága. Orvosi termométereknél is jelentős körülmény ez.

Ára miatt elterjedhet a közna-

pi életben is. Fölhevíthető minden megrongálás nélkül 1000 fokra is, tehát rugalmas főzőedények is ké-szülhetnek belőle. A célszerűség és tisztaság netovábbja!

Hogy előállítás módjáról tudomást szerezzünk: a quartzkris-tályok — apraja, nagyja — min-nél kevesebb üres közök megtü-rése mellett grafitlégelyekben be-raknak a később erősen légritki-tott terü. electromos fűtési kö-hökbe. — Heraeus csak kicsiny-ben végezte ezt és drágán, a hi-ganygázlúmpák előállítása céljából. Berny vákuumos kohója leg-nagyobb a világon.

A folyékonyvá megolvadt quartzüveganyagban, mely legfől-jebb háromnegyed óra alatt kész, alig van a vákuum következtében lég- vagy gázbuborék. De ezt is kipréseli új fölolvasztás után a nagy nyomás, melyet egy nehéz dugó terhe reá gyakorol. Az 1800 fok mellett ugyis fölötte csekély volt a buborékok lég- és gáztar-talma, mely megint új olvasztás után ugyszólván teljesen eltűnik, mikor is kipréselés után alulottat nak a kívánt formák, rudak, csö-vek, lemezek, melyekből oxgyén-láng távolítja el még a hólyagok utolsó mikroszkopikus nyomát is.

Csillag Imre.

Megdrágult a kenyér.

Jelentős mértékben emelték Aradon a liszt- és kenyérársakat.

(Saját tudósítónktól.) Arad város vezetősége ma délelőtt soron kívül összehívta az ármaximálóbizottságot, amely dr. Robu János főpolgármester elnöklete alatt tartotta meg ülését s azon részt vettek az aradi malomtulajdonosok is. A bizottság határozata érthető kellemetlen meglepetést kelt Aradon, mert a kenyér és liszt, valamint a kifli és zsemle árakat lényegesen felemelte. Az új maximáló rendelet 21-én lép életbe és hatályon kívül helyez minden előbbi rendelkezést. A bizottság azzal okolja meg a jelentős áremelést, hogy a malomtulajdonosok a legnagyobb válsággal küzdenek és a város a belügyminisztérió nyert felhatalmazása alapján csak lényeges áremeléssel tudja a közönség kenyérellátását biztosítani. A kifli és zsemle áraknál a város 50 százalékos ár-emelést engedélyezett és a kenyér és liszt árakat 20—30 százalékkal emelte fel. A holnap életbelépő új maximális árak a következők:

Barna liszt (a kormány által előírt 22 százalékos minőségű) 7 lej, félbarna (22 százalékos) 12 lej, főző-liszt (19 százalékos) 14.50 és a nullás liszt 15 lej 50 bani kilogrammonként. A rendelet megengedi, hogy ezekhez az árakhoz szállítási és kezelési költség címen kilónként 55 banit számítsanak. A barna kenyér kilója 7 lej, félbarna 12.50 és a fehér 14.50 lej. Detail árusításnál ezekhez az árakhoz kilónként 50 bani számítható. A kifli és zsemle árát 1 lejről 1 lej 50 banira emelte fel a bizottság. A rendelet még kimondja, hogy az árusítók kötelesek az új maximális árakat feltűnő helyen kifüggeszteni.

Elgázolt vasutas.

A mozdonyvezető tragédiája.

(Saját tudósítónktól.) Megrendítő szerencsétlenség történt ma délelőtt az aradi állomáson. Bláj Pál micalacai mozdonyvezető a raktárhelyiség közelében tartózkodott, amikor hirtelen eszébe jutott, hogy a szolgálati könyvét láttamoztatnia kell az irodában. Gyors futással átszaladt a sineken és nem vette észre, hogy az egyik vágányon éppen akkor robogott be a nagyváradi gyors. Egy sikoltás... és a vasutas vérző testtel terült el a földön. A gyors elütötte és tőből elvágta jobb lábát. Csakhamar nagyobb tömeg vette körül a szerencsétlen vasutast, aki nem vesztette el eszméletét. Amikor Bláj sógora átfurakodott a tömegben, halkan odaszólt neki:

— Vedd pártfogásba három szegény kis gyermekemet, mert azt hiszem, nekem végem van. Többen sirni kezdtek a jelenet hatására, majd a szerencsétlent az állomáson levő orvosi hivatalba vitték, ahol az első segélyt nyújtották neki. Bláj mindvégig eszméletlenül maradt, sőt a kötözés alatt elmondta, éppen tegnap beszélt meg feleségével, hogy kilép a CFR. szolgálatából.

— Most már mindennek vége,

mondta, mialatt csonka combját nézte. Értésítették a mentőket, a kik Bláj Pált a kórházba szállították. Itt azonnal műtétet hajtottak végre rajta, felgyógyulása azonban kétséges.

képviselők az utlevélpanamában

Nemzeti és parasztpárti képviselők vádjai. — Izgalmas ülés a kamarában.

(Bucuresti, november 20.) A kamara tegnapi ülésén Bratianu Vintilla pénzügyminiszter közölte, hogy a költségvetés tervezetét hétfőn a parlament elé terjeszti. Kérte, hogy a költségvetési bizottság hét napon belül tegye meg indítványát. Moldoveanu parlamenti vizsgáló bizottság kiküldetését javasolta az utlevélpanama ügyében. A felirati javaslat vitája kapcsán Pillat liberális képviselő támadta a nemzeti pártot, amely szép szerepet játszott az egyesülés kimondása körül, de azóta negatív tevékenységet fejt ki. A parasztpárt pedig internacionális. Ezt bizonyítja Lupu dr. zágrábi találkozója Radicscsal, Románia ellenségével. Lupu dr. kijelentette, hogy kíváncsiságból járt Zágrábba és semmiféle megállapodást nem kötött a horvát parasztpárt vezérével. Bocu Sever az utlevél-

panama ügyében szólalt fel. Lupescu parasztpárti képviselő kijelentte, hogy magától Circulescu államtitkártól tudja, hogy számos liberális képviselő van belekeverve az utlevélpanamába.

Moldoveanu Victor: Ötven liberális képviselő bűnös a panamában.

Az elnök Moldoveanu kijelentésében a kamara megsértését látja s ezért felszólítja, hogy vonja vissza megjegyzését. Miután Moldoveanu erre nem hajlandó, az elnök a fegyelmi bizottság elé állítja.

A kamara éjjeli ülésén Circulescu megcáfolta Lupescu állításait. Ezután áttértek a románesti választás vitájára. Az elnök bejelentette, hogy a megválasztott képviselő visszaadta mandátumát mert annak tisztaságához szó férhet.

„Nem vagyok az autóm gazdája!”

Fellelegzenek az autótulajdonosok. — „A kocsimon mások utaznak.” — Mosoly, amit az autókéregzők félremagyaráznak. — „Hogy került az autóm Galatzaiba?”

(Saját tudósítónktól.) Széles körben keltett élénk visszhangot és főleg meglepődést a *Közöny* mai cikke, amelyben szóvá tette azokat az anomáliákat, amik Erdélyben — és csakis itt — az autók ugynevezett kölcsönkérése körül szokásban vannak. Főleg az autótulajdonosok nagy táborára lélegzett fel, mert látják, hogy kiálakul egy becsületes és igaz felfogás: senkit sem lehet kényszeríteni arra, hogy drága és féltett autójától akár csak egy napra is megváljék.

Sajátságos és érdekes, hogy cikkünk hatása érezhető volt azoknál is, akik az autókölcsönzés „sportját” előszeretettel üzték. Ezek eddig csak azt látták, hogy valahányszor kölcsönkértek egy autót, rendszerint fanyarul mosolygó arcokkal találták szembe magukat és nem vették észre, vagy nem akarták észrevenni, hogy a fanyar mosoly mögött a csak rosszul leplezett bosszúság húzódik meg. Ez megcáfolhatóan tény és pszichikailag is teljesen érthető, mert minden autótulajdonos úgy érzi, amikor súlyos pénzen vett autóját kölcsön „kell” adni, hogy féltett kocsija egyúttal egy darabot magával visz a szívéből is. Egy előkelő aradi ur mondotta ma nekünk, hogy pár nappal ezelőtt, amikor egy ilyen kényszeredett kölcsönzés alkalmával látta, amint az idegen beleül a pompás gépbe és a kocsit zajtalanul siklik vele tovább, úgy érezte magát, mintha valaki a zsebében kotorászott volna és ő nem tehetett ellene semmit. Sőt az az impressziója támadt, hogy még vidám arcot is kell vágnia a rossz tréfához és mosolyognia is kell azon, hogy valaki a zsebéből kihúássza egyik kedves értékét.

Cikkünk amellet, hogy az autótulajdonosok nagy meglepődését váltotta ki, egyúttal az autó-

kölcsönkérők nagy része előtt is feltárta a helyzet valódi képét és sokan belátták, hogy az autókérés igen hasonlatos ahhoz, mint amikor valakinek fegszőbb szobáját elrekvirálják. Hogy ezt a furcsa és speciálisan helyi szokást még jobban megvilágítsuk, közreadjuk egy előkelő vállalat igazgatójának a panaszát. Figyeljünk csak jól ezekre az egyszerű és mégis sokat mondó szavakra:

— Volt egy pompás Daimlerem, amelyet nagyon szerettem, egyrészt a szép sport miatt, másrészt azért is, mert a vállalatnál, amelynek igazgatója vagyok, valóságos életszükségletté vált. Sokat kellett utaznom, olyan helyekre is, amelyek vonatnál nehezen közelíthetők meg, így érthető, hogy az autóra mulhatatlanul szükségem volt. És mégis rövid idő előtt kénytelen voltam potóm pénzért eladni a félmillió lejért vett gépet, mert állandóan kölcsönkértek tőlem és amikor nekem a legjobban kellett volna, akkor a kocsim, amelynek a fenntartása évi több százezer lejbe került, rendszerint Váradon, vagy Clujon volt. Természetesen sohasem a magam, vagy a vállalatom ügyében, hanem mindig mások rándultak ki az autón. Egészen véletlenül tudtam meg néha, hogy kocsim Galatzaiban futkos a tudtom és beleegyezésem nélkül. Egy előkelő ur elkérte tőlem egy cluj turára és hogy miképpen került a gép a távoli Galatzaiba, még mai napig is titok előttem. Nem bántam idegekkel ezt az állapotot, inkább eladtam a Daimlert, pedig nagy szükségem lenne rá. Addig nem is vásárolok megint autót, amíg végre köztudatba nem megy, hogy autót kölcsönkérni és kölcsönadni tilos.

Ilyen elkeseredett urak igen sokan vannak. Ha a helyzet nem javul és ha nem alakul ki egy tisztultabb erkölcsi fel fogás, úgy-

csodát mond Erdélyben az autósport. Mert azért igazán senki sem fog drága autót vásárolni, hogy azon mások utazhassanak.

HOGY ALL A LEJ?

1924. nov. 20.-án 100 lejért adtak:

Nálunk:

2.72 svájci frankot,

10.— francia frankot,

38.500 belföldi magyar koronát,

36.000 osztrák koronát.

Zürichben 2.75 frankot

Párisban 9.75 frankot

Bombamerénylet Egyiptomban.

Súlyosan megsebesítették az egyiptomi angol haderők főparancsnokát.

(London, november 20.) Kairóból érkezett távirati jelentések szerint ma Sir Lee Stack, az egyiptomi angol haderők főparancsnoka ellen bombamerénylet következett el, abban a pillanatban, amikor a hadügyminisztériumból eltávozott. Először egy bombát dobta feléje, amely azonban nem robbant fel. A merénylők erre több revolverlövést adtak le és még egy bombát dobta, amelynek szilánkjai a gyomra táján sebesítették meg súlyosan a tábornokot. A revolverlövések közül három a tábornokot, egy egy golyó a tábornok szárnysegédjét, a sofőrjét és egy rendőrt értek. A sebesülteket azonnal kórházba szállították. A merénylők, akik háromnegyen lehettek, autót elmenekültek.

A tábornokon vérátömlesztést hajtottak végre, azonban ennek dacára állapota rendkívül súlyos. Az azonnal bevezetett vizsgálat eredménye mindössze annyi, hogy ma sikerült elfogni a merénylők autójának sofőrjét. A merénylők fejére pedig 100.000 frankot tűztek ki. Zaghlul pasa, az egyiptomi kormány miniszterelnöke, a merénylet után felkereste az angol főmegbízottat, aki előtt sajnálkozását fejezte ki a történetek felett. A londoni sajtó a legnagyobb felháborodással ír a merényletről és gyors megtorlást követel. A Times szerint az előkelet felelősség Zaghlul pasát és az egyiptomi parlamentet terheli. A Daily Express követeli, hogy azonnali függesszék fel Egyiptom függetlenségét.

— Hirdetmény. Köztudomásra hozatik, hogy azon lakosok, akiknek katonai könyvecskéjük (livret) nincsen, kérvényezniük kell egyenesen azon hadtesttől vagy ezredtől, amelynél katonai szolgálatot teljesített, vagy nyilván van tartva. Az 1878—1883. (1900—1905.) korosztály a Katonai Hadkiegészítőnél kéri katonai könyvecskéjüket (livret.) Azon egyének, akik nem tudják katonai beosztásukat és hogy milyen ezredhez tartoznak, jelentkezniük kell a községi kerületi katonai vezetőnél, vagy a katonai Hadkiegészítőben, hogy tudomásukra adassék, hogy hol vannak nyilvántartva. Katonai Hadkiegészítő Parancsnokság.

Kineveztek az aradi törvényszék új elnökét.

A chisenevi törvényszék elnöke került az aradi törvényszék élére. — Birói áthelyezések az aradi törvényszéken.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék elnökségéhez, ma az igazságügyminiszteriumból leirat érkezett, amely az aradi új törvényszéki elnök kinevezését és több érdekes áthelyezést tartalmaz. Marzescu igazságügyminiszter dr. Moldován Silvius nyugdíjazott törvényszéki elnök helyébe Simionescu Constantint a chisenevi törvényszék elnökét nevezte ki, aki nyolc napon belül átvesszi új hivatala vezetését. Simionescu Constantin igen fiatalon került az aradi törvényszék elnöki méltóságába. Jassvban született, mindössze 38 éves. 1920-ban nevezték ki törvényszéki bírónak Chisenevbe. 1923-ban nyugott törvényszéki elnök lett, míg most az aradi igazságügyek legfőbb vezetésével bízták meg. Az új elnök megérkezését nagy érdeklődés előzi meg.

mert senki nem ismeri Aradon, sőt a királyságból Aradra helyezett bírák sem ismerik. Simionescu Constantin előreláthatólag a jövő hét közepén érkezik Aradra. — Ugyanez az igazságügyminiszteri leirat dr. Fikler Károly aradi főügyészt ítélőtáblai bírói rangban az aradi törvényszékhez helyezte át az Aradul-Noura helyezett Nagy Dezső táblabíró helyébe. — Fogarasi Lajost a radnai járásbírószágot egyetlen bíróját, az aradi járásbírószághoz helyezték át. Nyékhegyi Lóthár Kuriát bíró helyébe, akit a közelmúltban történt áthelyezhetetlenség megállapításánál az aradi járásbírószágról az aradi törvényszékhez neveztek ki. Dr. Fikler Károly táblabíró bírszolgálati elnöknek osztja be a törvényszék elnöksége.

Tisza István

volt korának legnagyobb államférfia.

Genfi professzor előadása Angliában. — Magyar hugenották a világpolitikában.

Londoni jelentés szerint F. F. Roget genfi egyetemi tanár Magyarországi hugenották címen előadást tartott a londoni Russell-szálló dísztermében az angol hugenotta-társaság előadó-estjén. Nagyszámú és előkelő közönség — köztük több fő és protestáns egyházi méltóság — jelent meg az előadáson. A londoni magyar Követség részéről megjelent Nelly Uenő követségi tanácsos, a követség ügyvivője, akit az egyesület elnöke, Sir Robert Mac Call udvari tanácsos üdvözölt igen szíves szavakkal.

F. F. Roget, a társaság titkára a magyar hugenották két legkimagaslóbb alakjával: Bocskai Istvánnal és Tisza Istvánnal foglalkozott nagy történelmi tudáson felpoizt gyönyörű tanulmányában.

A háborús vereség ára.

A Tisza Istvánról szóló értekezésben megállapította az illusztris előadó, hogy Tisza István tulajdonképpen az egyetlen protestáns államférfi Közép-Európában, akinek a háborús kitérés idejében nyomtatékos szava volt országa sorsának eldöntésében. Másfélmilliónyi magyar protestáns adott nyomtatékokat szavának, amikor nézeteit kifejtette a koronatanácsban. Kezdetől fogva világosan látta, hogy

a középhatalmak veresége esetén a magyar protestánsoknak kell a legnagyobb árat fizetniük, mert Erdélyt ki fogják szolgáltatni a szoldateszkának és bürokráciának.

Bucurest uralma alatt olyan menekülés támadt az erdélyi magyar hugenották körében, amely a francia hugenották XVII. századbeli menekülésére emlékeztet. A hugenották sorsa úgy látszik az — akár franciák, akár németalföldiek akár magyarok legyenek — hogy hitük miatt üldözéseknek és jogcsorbitásoknak legyenek kitéve. Különös, hogy éppen

Wilson elnök, Lloyd-George és Clemenceau voltak azok az államférfiak, akik az új határokat megállapításával új uta-

kat nyitottak meg a XX. században a hugenották üldözésének számára.

Milyen bűnhődés érne fel azokkal a borzalmas szenvedésekkel, amelyeket hitük és magyar nemzeti székük miatt az erdélyi hugenottáknak — lelkeseknek épp úgy, mint világiaknak — kell elszenvedniük? Tisza megértette, hogy mindez kockán forog és mint komoly ember, becsületes államférfi és magyar hazafi, megértette azoknak az érveknek tarthatatlanóságát, amelyeket Poroszország és Ausztria latba vetett Szerbia megbüntetése céljából.

Tisza, az állambölcs.

F. F. Roget ezután behatóan foglalkozott Tiszának a királyhoz intézett levelével, a koronatanácsban elfoglalt álláspontjával, valamint a hadüzenet ellen tett egyéb lépéseivel és megállapította, hogy ezzel a magatartásával

Tisza toronymagasságra kiemelkedett e súlyos idők rövidlátó állambölcsei közül.

Tisza azonban nem akarta a kormány erejét és tekintélyét a leg-súlyosabb időkben a maga visszalépésével csökkenteni. Így a nép szemében fő alakja maradt annak a politikának, amellyel semmi közösséget sem akart vállalni. Ez volt a magva tragédiájának, amely idővel megérett. Szigorú lelkiismeretű emberek számára a leg-súlyosabb feladat, hogy saját meggyőződésüket összhangba hozzák a gyakorlati politikai élettel. — Ugyanezt a mozzanatot mutatja Coligny herceg tragédiája, aki francia is volt, a király tisztje is volt és hugenotta is volt. Hogyan lehetett volna a különböző kötelességek összhangját helyreállítani?

Tisza egy új Coligny volt 1918-ban, amikor a csöcselék meggyilkolta.

A kegyvesztett Tisza.

A háború folyamán fontos elhatározások alkalmával gyakran mellőztek, mert féltek igazságszeretétől. Károly király sajnálatos

módon nem őt bízta meg 1917. évi béketervének kivételével. Moha nem volt senki, aki ezt a munkát olyan nagy nyomtatékkal és tekintéllyel tudta volna végrehajtani, mint ő. Tisza persona ingratissima lett az udvarnál és az elvakult király átnézett felette, holott ő lett volna a legalkalmasabb ember arra, hogy az entente-hoz való közeledés ügyét kezébe vegye. Amikor a tragédia utolsó jelenete közeledett és Tisza élete többé nem volt biztos,

kezében voltak az ultimátumról döntő koronatanács jegyzőkönyvek.

A természetes ösztön azt tanácsolta volna, hogy használja fel ezt az okmányt, amellyel a döntő időpontban nemcsak életét, hanem becsületét és államférfini bölcsességének tekintélyét is a legragyogóbb módon megmenthette volna. Tisza azonban nem akart tudni arról, hogy miniszter társai bizalmaságának rovására ezzel a védelemmel éljen. Az igazi kálvinista gyakran fanatikus, hőse az önmegtagadásnak, római stoikus a keresztyénység mezében.

Elégítte ezeket a papírokat és ezzel olyan akaraterőről és jellem nagyságról tett tanúságot, amely sohasem tudta magát megtagadni.

Különös türelmetlenséget érzett. „Comœdia acta est”. El akart tűnni nyomban a színpadról és maga fordult gyilkosai felé. Így volt az életből, a megalázás legkisebb nyoma nélkül, olyan emberként, akit halálosan kifárasztottak az események.

Az előadás után, amely igen mély hatást tett a hallgatóságra, Sir Robert Mac Call elnök hangzottatta annak különös jelentőségét, hogy éppen a fegyverszünet évforduló napján felebbentik a fátlyott Tisza István nevével és tisztazzák őt ama vád alól, amelyet ő életében olyan büszke önmegtagadással viselt. Az angoloknak nem szabad azt sem elfelejteniük, hogy Tisza volt az egyetlen közép-európai államférfi, aki a megvetésre méltó buvárnaszád-háborút elítélte.

A Maros halottja.

Titokzatos öngyilkosság Aradon

(Saját tudósítónktól.) Ma, a késő délutáni órákban öngyilkos lett Aradon egy idősebb asszony. Elment a Marospartra, hogy zaklatott életét befejejtse a jeges hullámokba. A parton a Neptun-fürdő közelében levette a felső ruháját, kuszált sorokat vetett egy fehér papírra és belegázolt a hőmpolygó Marosba. Először csak térdéig ért a víz, azután ráfeküdt a szürke folyóra, amely éhesen kapta el a meggyötört testét. Akkor már meglátták a parton járók, oda is siettek, de segíteni nem lehetett rajta. Egyszer még felmerült megkékült arca, azután eltűnt a hullámsírban. Az öngyilkosságról értesítették a rendőrséget, ahonnan az ügyeletes tiszt ment ki a helyszínre és megtalálta az öngyilkos ruháit és rajta egy papírszeletet, amelyen ez állott: Öngyilkos leszek, mert nem bírom ki házigazdám szekaturáját. Özvegy Simon Istvánné.

A fiatalba menekült asszony a Radnai-úton Szabó Imre házában lakik.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

* Az aradi színház heti műsora. Péntek: Bajader. Balogh Böske vendégfelléptével. Szombaton fél 6 órai kezdettel: Hazudik a muzsikaszó, operette. Balogh Böske vendégfelléptével. Fél 9 órai kezdettel: Bánk bán, dráma. Fekete Mihály felléptével. Vasárnap délután fél 3-kor: Drótostót, operette. Balogh Böske és Gyözö Alfréd vendégfelléptével. Fél 6-kor: Arvácska. Balogh Böske vendégfelléptével. Fél 9-kor: Bánk bán, dráma. Fekete Mihály felléptével.

* Bokor Judit és Kósa György keddi, november 25-iki hangversenyének válogatott műsorán Saint-Saens ritkán hallott A-moll gyönyörű koncertjén kívül Haydn, Schubert, Griazioli, Glazounow, Davodoff, Lalo és Tartini remekművei szerepelnek. Jegyek 30—120 lejért Oláhnál (Aradi Minorita-palota.)

* Grosavescu hangversenye november 23-án felejtéhetetlen művész-eseménye lesz Aradnak. A nívós koncert jegyei nagyrésztben elfogytak úgy, hogy a Sándor (Kelet) hírlapiroda csak kevésszámú jegy felett rendelkezik. Mindenki idejekorán gondoskodjék tehát jegyeről.

* Z. Várady Margit művészestélye szombaton, november 22-én az aradi Kulturpalotában.

* Az aradi Kölcsey-Egyesület irodalmi délutánja f. hó 23-án, vasárnap 5 órakor az aradi Kulturpalotában.

* A legújabb párisi divatkreációk kiállítására lesz az „Aviva” leányok harmincadiki művészestélye előkelő, óriási közönsége, mely az aradi Kulturpalotába fog özönlöni, hogy együtt ünnepeljen a szépség és a művészet nagy lakomáján. Felejtéhetetlen lesz mindenki számára ez az est.

* Az aradi színházi iroda hírei. Az aradi színház pénteken este Kálmán Imrének szépenéjű operettjét, a Bajadert játssza. Lengyel Irénnel a címszerepben, Marietta pedig ezúttal a színház nagyszerű vendége: Balogh Böske lesz. Radjami herceget Szűcs Laci, Napoleont Misoga alakítja. — Fekete Mihály színgazgató a szülőknek akar kedvezni azzal, hogy szombaton délutánonként előadást rendez felhelyarák mellett, amelynek még külön kedvezménye az, hogy minden felnőtt külön vihet magával egy gyermeket a színházba. A héten szombaton fél 6 órai kezdettel tartja meg a színház ezt az előadást, amely alkalommal Erdélyi-Neumann operettje, a Hazudik a muzsikaszó kerül színre Balogh Böskével, a színház vendégével. — A szezon harmadik és egyben utolsó klasszikus darabja, Katona József Bánk bán-ja lesz, melyet szombaton ad elő a társulat prózai személyzete. A darabnak külön érdekessége, hogy abban Fekete Mihály színgazgató, a magyar drámai művészek egyik legkiválóbbja is fellép, Pelur bánt fogja eljátszani. A címszerepet Ladányi Imre adja és Gertrud királynét Fekete Irén, Melindát, Bánk feleségét Harmath Jolán játssza. A többi szereplők Békefi Lajos, Sorri Jenő, Mészáros, Darvas, Szabadkay, Kassay és Berenghi. — A nagyszerű Balogh Böske kedden a Césárban és szerdán a Totóban bucsuzik az aradi közönségtől. Mindkét alkalommal legjobb szerepeit fogja eljátszani. A színház, a máris megnyilvánult rendkívüli érdeklődésre való tekintettel, ezekre az előadásokra is megkezdte a jegyek árusítását.

HIREK

Vászonruha és félbunda.

Május vége felé még fűtöttünk. Most november közepe és már megint fűteni kell. Fűteni, de nem úgy, mint ősz derekán, hanem, mint a tél kellős közepén. Mit kezdünk az átmeneti kabáttal, ha a nyárból alig van átmenet a télre és a téltől egyszerre csöppenünk bele a nyárba? A vitorlavászonruha és a prémesbunda között nincs semmi, ami talán nem is baj, mert elég nagy gond a vászonruha és a prémesbunda egymagában is. És úgy lehet, hogy a természet talán azért gazdálkodik így az idővel, mert tudja, hogy mennyi gondot ad az is, hogy négy évszázak viszonylagos helyett csak két évszázak ellen kell védekeznünk. Köszönet a természetnek, mely segítségünkre siet. Ez a segítség annál meghatóbb, mert a természet igazán az egyetlen, aki még gondol ránk és aki kieszele, hogyan bujhatunk ki megsejtenítés nélkül a divat dik-tatúrája alól, amelynek terheit amúgy se tudnók elviselni. Persze, egy kis baj van a téli bunda körül, de ezt talán mégse kívánjuk a természettől, hogy mindenről ő gondoskodik. Valamit nekünk is kell tenni magunkért és tessék elhinni, szemet is csak azért nem ad a természet, hogy a létért való küzdelemben tökéletesebbé váljunk fizikai és szellemi képességeink. Ő, a természet jó, a természet bölcs. Csak ez a hideg ne volna olyan kegyetlen...

— A francia—orsz tárgyalások. Párisból táviratozzák: A francia—orsz tárgyalásokat január tizedikén kezdik meg.

— Lemondott a portugál kormány. Lisszabonból táviratozzák: A portugál kormány lemondott és azonnal megkezdte az új kormány megalakítására vonatkozó tárgyalásokat.

— Erdélyi orvosok kongresszusa. Clujról jelentik: Ma délelőtt a vármegyei ház nagytermében megkezdődött az erdélyi orvosok kongresszusa. Délelőtt 11 órakor megérkezett Saveanu népjóléti miniszter, akit a pályaudvaron Titu Jonescu közegészségügyi vezérfelügyelő fogadott. A miniszter a pályaudvarról egyenesen a kongresszusra hajtatott.

— Az erdélyi katolikus státus közgyűlése. Clujról jelentik: Az erdélyi római katolikus státus ma délelőtt tartotta ezévi közgyűlését. Majláth püspök elnökölte alatt. A közgyűlésen a státus ügyét tárgyalták.

— Valódi a Zinovjev-levél. Londonból táviratozzák: A lapok jelentései szerint a konzervatív kormány megállapította a Zinovjev-levél valódiságát. A kormány most küldi el válaszigyzékét az orosz szovjet-kormány-nak, amelyben hangsúlyozni fogják a bolsevik propaganda megszüntetésének szükségességét.

— Elcsúszott spanyol tábornok. Melillából táviratozzák: A marokkói harcokban Serrano spanyol tábornokot puskagolyó érte és rövid szenvedés után meghalt.

— Pestisjárvány a Kaukázusban. Kopenhágából jelentik: A rigai lapok jelentése szerint a kaukázusi Stavropol kerületben az éhínségen kívül pestis pusztítja a lakosságot. Stavropol városban eddig több mint 3000 lakos pusztult el ebben a borzalmas járványban.

— Lepage. Ügyvédi határidőnapló 1925. — Lei 360

Felemelték a dohányneműk árát.

Zár alá vették a készleteket, majd felemelték az árát. Az állam nagyarányú drágítása.

(Saját tudósítónkól.) A dohányraktár vezetőségéhez tegnap a monopolvezérigazgatóságtól távirati rendelkezés érkezett, amely szerint a raktárnak nem szabad a további intézkedésig sem dohányneműket, sem gyufát kiszolgáltatni. A távirat a rendelkezést nem indokolja meg, ellenben elrendeli még, hogy azonnal lejtart kell készíteni a raktár készleteiről. A rendelkezés csak szigorúan a dohányneműkre és a gyufára vonatkozik, a többi monopolicikké továbbra is akadálytalanul kiszolgáltathatók. A rendelet a távirat megérkezésének pillanatában életbe is lépett, úgy, hogy az egyik aradi dohánytőzsde tulajdonosa, aki dohányneműk felvétele fejében már 120.000 lejt befizetett, ezt az összeget visszakapta és számára már nem szolgáltatott ki tőzsdecikkeket. Ma délelőtt a pénzügyigazgatóság delegáltja és a dohányraktár főnöke el is vették a lejtározás munkáját, a lejtart lezárták és a mai naptól kezdve nem adnak ki dohányzásokhoz szükséges cikkeket.

Ez a mostani tiltó rendelkezés — amint az előrelátható is volt — a dohányneműk drágításának volt az előtűzárja. Mára már megérkezett a jelentés, mely már a jelentősen felemelt új árakat közli, amelyek szerint 100 darab R. M. S. cigaretta 140, 100 darab Regal 120, 100 darab Intim R. M. S. szopókával, vagy szopóka nélkül 120, 100 darab Regina Maria cigaretta 100 darab Mihai Viteazul 300, 100 darab Jockey Club 300, a Regal dohány kilogrammja 1000, a Lux kilogrammja 600, I. minőségű dohány kilogrammja 400, a II. minőségű 300 lejtbe fog kerülni. Hasonló mértékben drágul meg a cigaretta-papír és a szivar ára is, az olcsóbb dohány és cigaretta-neműk árát ez a rendelkezés még nem közli.

Terhelő vádemlások a pesti bombapörben

A tanúk megcáfolják a vádlottak védekezését.

(Budapest, november 20.) A bombapör mai főtárgyalásán a tanúkihallgatásokat folytatták. — Több jelentéktelen tanuvallomás után kihallgatták Kasnyik Máriát, az öngyilkossá lett Kasnyik János vádlott nővérét. Kasnyik Mária elmondta, hogy öccse műszerész volt, de munkaszünet idejében szorgalmasan készült, hogy elvégezze a gimnáziumot. Panaszkodott neki gyakran, hogy nehéz a tanulás, ez nagyon elkeserítette és ezért többször említette előtte, hogy öngyilkos lesz. Öccse azonban lakásukon soha sem végzett műszerész munkát és tudomása szerint nem volt tagja az ébredők egyesületének. A tanút megeskették vallomására. Bayer István plebános, Radó József vádlott nagybátyja kijelenté, hogy moka-öccse hősködő, dicsőkedő és hazudozó természetű. Egyszer előtte is kijelentette, hogy Marosi tud a bombamerényről. Arra határozottan emlékszik, hogy a robbanás előtti napon Radó ott-hon volt és csak a merénylő meg-történte után tízenkét nappal tűnt el hazulról. Akkor azért szökött meg, mert szekrénye alatt fegyvert találtak és ezért megverte a fiút. Marosi a vallomás közben megjegyzi, hogy Radó a verés miatt szökött meg és Csehszlovákiába akart menni az édesanyjához. Ő csak el akarta kísérni Radót utjában. Majd Bayer folytatja vallomását és kijelenti, hogy a rendőrségen is meglátogatta Radót, ahol azonban már teljesen megtörve találta.

Elnök: Természetesen a letartóztatás története!

— Tart a Turul-gyári kizárás. A timisoarai Gyáripárosok Szövetségének vezetősége ma délelőtt foglalkozott a Turul-gyári munkások kizárásának ügyével és az igazgatóság álláspontját magáévá tette. A munkások ma megjelentek Georgevici főpolgármester előtt és kérték, intervenciót a ellenük kikészítésük érdekében. A főpolgármester délután

Majd az elnök kérdésére a plebános kijelentette, hogy a rendőrségen olyan jegyzőkönyvet írt alá, amelyet fel sem olvastak előtte. A bíróság a tanút nem eskette meg, mert ingadozott és előbb azt mondogatta, hogy a rendőrségen felvett jegyzőkönyv adataira nem emlékszik, majd később azt hangsúlyozta, hogy a jegyzőkönyvben foglaltakat ő nem mondogta el. — Ezután a Rogátsy-drogeria tulajdonosát hallgatták ki, akinél Marosi és Radó alkalmazásban voltak. A két vádlott volt főnöke azt vallotta, hogy Marosi és Radó feltűnően szoros barátságban voltak. Az elnök kérdésére kijelentette, nem emlékszik arra, hogy valamikor is csomagot küldött volna az Erzsébetvárosi Körbe. A vallomásnak ez a kitétele azért fontos, mert Radó azt vallotta a főtárgyaláson, hogy az Erzsébetvárosi Körben azért ismerete jól a járást, mert drogus-tatamuló korában többször vitt oda csomagot. Radónak ez a kijelentése a drogeriatulajdonos vallomása következtében megdőlt.

Elek Hugó, az Erzsébetvárosi Kör igazgatója azt vallja, hogy az emlékezetes napon, amikor a portással együtt a vacsorateremben tartózkodott egy idegen. Forrtváltan ember jött be a terem-be és megkérdezte, hogy megtartják-e a vacsorát. Elek azt válaszolta, hogy igen, mire a gyanús látogató eltávozott. Az elnök felszólítására Elek megnézi a vádlottakat és Márfyban a leg-határozottabban felismeri a gyanús idegent.

5 óra közös értekezletre hívta a munkások és a Turul-gyár képviselő-jét, a tárgyalások azonban eredménytelenül végződtek.

— Kémkedési pör 50 vádlottal. Bucurestiből jelentik: A negyedik hadtest hadbírósa november 28.-án kezd tárgyalni Csaiikovszky őrnagy ismeretes kémkedési ügyét. A pörnek 50 vádlottja van.

— Megcáfolt lemondás. Több lapban olyan hírek jelentek meg, amelyek szerint dr. Demian Aurel, aradi egészségügyi főfelügyelő állásáról lemondott és helyébe dr. Teodorescut, Krassó-Szörény megye főorvosát nevezték ki. A Közlöny munkatársa beszélt dr. Demian Aurellal, aki kijelentette, hogy a hír nélkülöz minden alapot, mert nem mondott le állásáról és szó sincsen arról, hogy akár-milyen más ok miatt távoznia kellene az aradkerületi egészségügyi felügyelőségéről.

— Halálozások. Abrahám János el-tisztikai tanácsos Budapesten 61 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 19-é-ment végbe a budai krisztinavárosi temetőben. Az elhunytban Abrahám Gábor nyugalmazott aradvármegyei irodaigazgató öccsét gyászolja.

Megirtuk nemrégiben, hogy Aradon egy repülőgép-próba alkalmával Fekete István mechanikust a repülőgép propellerje súlyosan megsebesítette. A fiatal, alig huszonegy esztendő ember többnapos szenvedés után behalt sérülésébe. A tragikus halált halt fiatalembert, akit nagyszámu rokonság gyászol, pénteken délután 4 órakor temetik Arad. Str. Cosbuc 10. számú házból.

— Elítélt szélhámos. Az aradi törvényszék büntetőtanácsa ma egy érdekes bűnygyben hozott ítéletet. Dán János aradmegyei fiatalember két év alatt rengeteg szélhámoságot, betörést és lopást követett el Erdély és a királyság több városában. A mai tárgyaláson az intelligens megjelenésű Dán János belsmeri a bűncselekmények elkövetését. A törvényszék össz-büntetésül öt évi fegyházra ítélte. A vádlott enyhítésért felebbezett az ítéletáblához.

A legolcsóbb és legjobb raglánok, férfi- és fiú ruhák

Szántó és Komlós cégnél. 5007

— Öngyilkos urifiu. Borzalmas gyermektragédia tartja izgalomban Lugoj lakosságát. Dr. Dobó Jenő ottani ügyvéd két fia tegnap civakodott. Az idősebb 16 éves fiú a veszekedés hevében azt mondta 14 éves öccsének: „Menj a pokolba!” A fiatalabbik fiú ekkor apja szekrényéből kivett egy töltött revolvért és azal föbelőtte magát. A szülők távirati kérésére dr. Diel timisoarai sebész-orvos autón azonnal Lugojra ment, megoperálta az öngyilkos fiút, akitnek koponyájából eltávolította a golyót, a gyermek azonban az operáció után sem tért eszméltre és ma reggel kisenvedett. A gyermektragédiát Lugoj közönsége mély részvétellel tárgyalja.

Utóljára ma pénteken

Szerelem

mindenek felett.

Szerelmi idill a francia forradalomból

az aradi URANIA-ban

— Pacha István öröke Pacha István, timisoara-gyárvárosi plébános elhalálozásával a megüresedett plébánia-hivatal ellátására Pacha Agoston apostoli kormányzó Kleits József és Wetzl György káplánokat delegálta.

— Új kezében az aradi Fehér Kereszt. Az aradi Fehér Kereszt, ez a régi, jóhírnévű örvendő szálloda Popeti Traian, a „Központi” szálloda direktorának tulajdonába ment át. Bizonyos, hogy az új tulajdonos szakavatott és körültekintő vezetése miatt a szálloda újból visszanyeri régi fényét és jóhírnevét. A szállodát, értesülésünk szerint teljesen átalakítják. Új butorok, berendezések, ággy-fehérművek kerülnek a régi helyére és ezzel minden tekintetben megfelelő szállodához jut, amely kielégíti a legkényesebb igényeket is.

Asszonyom!

Bevallom Önnek, hogy én Önt nem ismerem
De így ismeretlenül is nagyon tisztetem
Felkérem Önt, hogy szombaton ismerkedjek meg velem,
És hogy azt mennyire akarom arra bizonyítani
Hogy Önért Párisból direkt Aradra jöttem.

MAX LINDER.

— Tartalékos tiszték jelentkezése. Közhírré tették, hogy az összes magyar-osztrák hadseregéből levő tartalékos tiszték, akik még nem nyújtották be kérvényüket a román hadseregbe való felvételükre, vagy azok, akik benyújtották kérvényüket és még nem lettek felvéve a román hadseregbe, azonnal jelentkezzenek a hadkiegészítő parancsnokságnál katonai ügyük elintézésé végett. A jelentkezés utolsó határideje 1925. február 20-ig. Azok, akik nem intézik el katonai ügyüket, a fentemlített határidő után mint közkatona lesznek nyomonkövetve. Hadkiegészítő parancsnokság.

GYERMEKEK!

„MACKÓ ÚR KALANDJAI” megérkezett,

vasárnap d. e. 11 órakor az aradi Urániában megnézhetitek.

— Az aradi iparosok önszegélyző és temetkezési egyesületébe oly nagy számban iratkoznak be a tagok, hogy az alakuló gyűlés rövidesen megtartható lesz. Az előkészítő-bizottság felkéri mindazokat, akik ezen intézmény tagjai akarnak lenni, hogy ebbeli szándékukat mielőbb jelentsék be Zabb István, Hidvéghy Mátyás, Zombory Gyula, Schamberger László uraknál, mert megalkulás után csak korhatár megállapítás és orvosi vizsgálattal lehet valaki tagja ezen egyesületnek.

Uram!

Tudom mikor meghallotta, hogy Aradra jövök
Csak arra gondolt, hogy nekem sikerem volt a nők között
Ezuttal azonban kivételesen nem kell félnie tőlem
Mert én, csakis Önt mulattatni jöttem.

MAX LINDER

Amikor Pasicsot 20 évi börtönre ítélték.

„Ti mind bűnben fogtok meghalni” — Jugoszlávia miniszterelnöke mint összeesküvő.

(Belgrád, nov. 20.) Abból az alkalomból, hogy az ősz Pasics Nikola — ki tudja hányadszor — Jugoszlávia miniszterelnöke lett, politikai körökben visszaemlékeznek a harminc év előtti nagy politikai pörre, amelynek középpontjába Obrenovics Milán király Pasicsot, a radikálisok vezérét állította. A pör abból keletkezett, hogy egy Knezsevic nevű montenegrói rablót Milán királyra. A golyó célt tévesztett és csak a király adjutánjának vállát horzsolta. Knezsevicet elfogták és megkezdődött a nagy összeesküvés pör, amelyet Obrenovics Milán és tanácsadói teljes mértékben ki akartak használni a radikálisok ellen. Belekeverték tehát az összeesküvésbe Pasics Nikolt és Nikolics tábornokot, akinek válláról Milán már előzőleg saját kezével tépte le a tábornoki dísztinkciót.

A főtárgyalás céljaira óriási faalkotmányt építettek, ahol tízezer ember fért el, hogy a Milán elleni összeesküvésnek preparált tanúk által rémesen kiszínezett részleteit minél többen végighallgassák. A hatáskelés céljából épített amfiteátrumban ott volt a bíróság színe előtt kiterítve az adju-táns véres inge, mellette két nagy gyertya égett, közöttük a vén biblia, amelynek hátáról évszázadok tradíciói sugárzottak. Pasics már akkor sem volt fiatalember, de életerős és egyenestartású. Szuro nyos öröktől körülölgva állott bíróságon.

A védelem csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta kieszakozolni, hogy az elnök Pasicsot szóhoz engedje. Amikor Pasics megkapta a szót, az izgatottság moraja futott végig a közönségen. De alig fogott bele egy-egy mondatba, az ügyész nyomban közbevágott, hogy a hatást ellensúlyozza. Szókor mondotta Pasics ezeket a történelmi nevezetességű szavakat:

— Ti mind bűnben fogtok meghalni, de Szerbia élni fog.
A bíróság a merénylet halálra ítélte, Pasicsra és Nikolicsra és néhány vezérkari főtisztre husz évi fegyházbüntetést szabott. Pasics, mikor a börtönbe visszakísérték, így szólt az újságírók felé:

— Lesz ez még másképp is.
És igaz is lett. Alig lehet számon tartani, hogy azóta hányszor volt Pasics Szerbia miniszterelnöke.

— Vasárnap lesz a timisoarai kereskedő-gyűlés. Az Aradi Kereskedők Köre értesíti tagjait, hogy az Arad-Bánsági Kereskedő Egyesületek Szövetségének elhalasztott nagygyűlése vasárnap tíz órakor lesz Timisoarán a Lloyd-teremben. A gyűlésre és a társas-ebédre jelentkezett tagok Aradról vasárnap reggel 6.40-kor indulnak.

Drága lányok!

Igaz ugyan, hogy én már nős vagyok
Azért mégis csakis nektek köszönhetem
Hogy Párisban is a nők kedvence lettem
Tudom, hogy az aradi lányok akár csak a párisiak — hercegek
És hiszem, kitüntetnek azzal, hogy szombaton mindnyájan megnéznek.

MAX LINDER.

— Politikusok párba. Bucurestiből jelentik: A kamara tegnapi ülésén történt összeszólalkozásból kifolyólag Madgearu parasztpárti és Rautu liberális képviselő között pisztolypárbaj folyt le, kétszeri golyóváltással. A felek, akik sértetlenek maradtak, nem békültek ki.

„Hoheit Franzl”.

Botrány egy bécsi premieren.

(Bécs, nov. 19.) A napokban mutatták be a Carl-Theaterban Ernst Steffan és Félix Dörmann „Hoheit Franzl” című operettjét. A darab hőse egy elözött uralkodó, aki számtalanszor házasságot kötött egy gazdag amerikai asszonnyal és annak pénzén visszaszerzi a trónját. Uralkodása azonban nem tart sokáig. Maguk a legitimisták kényszerítik vissza az emigrációba, mert a legitimista mozgalom csak köztársaságban jogosult s így a legitimisták kérésére az uralkodó detronizációra kerül.

A darab címszerepét Nestlberger, a népszerű bécsi bonviván kreálta — Habsburg Károly maszkjában, ami a premierközönség monarchista érzelmű részét felháborította. A monarchisták a bemutató előadásán olyan hangosan adták kifejezésüket tiltakozásuknak, hogy másnap a bécsi sajtó olyan elítélően nyilatkozott a tragikus véget ért uralkodó kirágyarázásáról, hogy a színház igazgatója jónak látta utasítani Nestlbergert, hogy más maszkot vegyen fel.

MOZI

xx Szerelem mindenek felett — drámai műremek a francia forradalomból — ma, pénteken utoljára az aradi Uránia filmszínházban. A legszébb jelenetekben mutatja be a film a francia forradalom egyik érdekes epizódját, melyben győz az igazi szerelem. — Előadások kezdete fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor. — Szombaton: Max Linder.

xx Gyönyörű tűzijátékok, színes felvételek, parforce-vadászat, afrikai képek, párisi barjelenetek, legújabb divatu modellrevü és csodás tájképek mellett egy modern és egy középkori királyi udvar fényes pompája és sötét rejtelmek a főbb jelenetek a „Königsmark” című hatalmas történelmi film első részének, amelyet a budapesti mozgószínházakkal egyidőben most vetíti Aradon az Apolló mozgószínház. A szenzációs film első részét szombati vetíti az aradi Apolló mozgószínház, második része vasárnaptól szerdáig szerepel a műsoron.

A leintett képviselő.

Jászai Mari rendületesített egy országgyűlési képviselőt — harminc évvel ezelőtt.

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny mai számában hirt adott arról a szokatlanul érdekes színházi afférról, amely a bécsi Kammer-spielében történt. Paul Wegener, a kiváló német színész alaposan kioktattott a színpadról, egy földszinten ülő nézőt, aki az egész előadás alatt következetesen háttal fordított a színpadnak. A nevelésül viselkedő nézőnek ilyen megleckéztetése nem az első eset, sőt mása megtörtént már magyar színpadon is. Harminc esztendővel ezelőtt Szegeden az ottani színházban a Medea került színre Jászai Marival a főszerepben. És éppen úgy, mint a bécsi esetben, már akkor is akadt egy ur a nézőtér első sorában, aki állandóan hátrafelé könyökölt és a színpadnak háttal fordulva ült. Jászai Mari nem tudta, hogy ki az illető, de végtelenül felháborodott a furcsa viselkedésen és amikor az egyik felvonás után lement a függöny, Jászai kijött a függöny elé és a következőket kiáltotta le a még mindig háttal ülő urnak:

— Paraszti! Takarodjék ki!

Az ur erre fölállt és kiment és csak akkor tudta meg Jászai Mari, hogy a kiutasított nem más, mint Babó Emil, Szeged városának akkori országgyűlési képviselője. Ugyanaz a Babó Emil, akinek később az Országos Kaszinóban az emlékeztetés kártyaafférja volt, amikor Emil, te csalár! kiáltással leleplezték az egykori híres színművészt.

Pénz nélkül

sehova nem mehet,

Pénz nélkül

semmit nem vehet,

Pénz nélkül

mulatni nem lehet, de

Kövés pénzért

láthatja a KÖNIGSMARK világfilm-repéket

— Caillaux amnesztiát kapott. Párisból jelentik: A szenátus ma 176 szavazattal 104 ellenében elfogadta az amnesztia-törvényjavaslatot. Az egyik szenátor javaslatot tett, hogy Caillaux és Malvy amnesztiáját kapcsolják ki, azonban a javaslatot elvetették. Eszerint mindkét politikus amnesztiát kapott. Ezenkívül amnesztiát kapott Mauras ismert royalista politikus, az Action Francaise szerkesztője is.

JEAN KANNER
az aradi Central Barban.

— Tánciskola megnyitás. Az érdekeltek szíves tudomására adom, hogy 23-án, vasárnap haladók és 25-én, kedden kezdők részére a tánciskolámat megnyitom az aradi városligeti kiosk termében. Themes, táncitanár.

Nem ketten beszélnek

hanem az egész város, hogy nem volt még olyan film Aradon mint a Königsmark.

Könyvudonságok — 10154 Sándornál Arad.

Felakasztotta magát, mert elkártyázta megtakarított pénzét.

A hazárdjáték egy újabb áldozata.

(Saját tudósítónktól.) Mai lap számunkban jelentettük, hogy a Timisoaran grasszáló hazárdjáték egyik áldozata G. szatócs, 60.000 lejt sikkesztott szegény emberek pénzéből és azt a Szarvas kávéházban elkártyázta s már egy újabb esetről szereztünk tudomást melynek szenvedő hőse öngyilkosságot követett el afölötti bánatában, hogy a 33.000 lej megtakarított pénzét ugyancsak a Szarvas kávéházban elvesztette. Az öngyilkosság szerencsére nem sikerült, mert az öngyilkosjelölt felesége még idejében észrevette a tettet és levágta urát a kötélről, melyen elkeseredésében az ablakpárkányra felakasztotta magát.

A hazárdjáték megszüntetése érdekében írott cikkeinknek eddig megvolt az az eredményük, hogy a Lloyd kávéház tulajdonosa azonnal kiessékelt a nem odavágó elemeket. Ezek ekkor működésüket a Gyárvarosban folytatták, ahol a Szarvas kávéházban ültörtek fel tanyájukat. Itt nemcsak a sipisták adnak egymásnak naponta randevut, hanem a bukidomino is járja, melynek szintén rengeteg áldozata van.

Múltkorai cikkeink során számos levelet kaptunk, melyben leg többnyire asszonyok mondták

köszönetet azért, hogy végre sikerült szüntetni a hamiskártyások ellen. Most, hogy ez a téma a megírt két szomorú és megdöbbentő eset következtében ismét aktuális, lenyomatjuk egy magasrangú állam tisztviselő hozzánk intézett levelének egy figyelemreméltó passzusát:

„... viszont úgy látszik, hogy a rendőrség nem minden közege tudja, hogy melyik játékot szabad játszani és melyiket nem, mert hiszen személyesen győzöttem meg róla, hogy amikor a legvadabb hazárdjáték folyt, sőt közismert hamiskártyások részvételével, a helyiségben hivatalos személyek nemcsak tartózkodtak, de ott gíbióztak a sipistáknak és résztvettek a játékokban...”

Ismerjük Liuba Valér dr. rendőrprefektus puritán jellemét és korrektségét és azt a megalkuvást nem ismerő kötelességtudást, melylyel felelősségteljes hivatalát mindenkor a legpéldásabban ellátta s így meg vagyunk győződve, hogy a munkakerülő sipisták és kártyások odakerülnek ahová a vonatkozó törvény szerint kerülniök kell, viszont a mulasztó kárveszést és kifogja oktatni arra, hogy a „pinkapénz” esetleg a „dicenc”-be kerülhet.

KÖZGATDASÁG

Zürichben 2.75, Párisban 9.75 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK. (Nov. 20.) Francia frank 10. svájci frank 37, dollár 194, dinár 2.75, szokol 5.70, líra 8.41, angol font 920. **Kifizetések:** Budapest 385, Bécs 360, Prága 5.85, Zürich 37.65, Milánó 8.45, London 915, Páris 10.20, Newyork 195, Belgrád 2.75.

ZÜRICH NYITÁS. (November 20.) Amsterdam 208.37.50, Newyork 518.75, London 24.00, Páris 27.20, Milánó 22.45, Prága 15.47.50, Budapest 0.0069.50, Belgrád 7.52.50, Bucuresti 2.75, Varsó 0.0001, Bécs 0.0073.

ZÜRICH ZÁRLAT. (November 20.) Amsterdam 208.50, Newyork 518.75, London 24, Páris 27.22, Milánó 22.45, Prága 15.50, Budapest 0.0060.50, Belgrád 7.55, Bucuresti 2.75, Varsó 0.0001, Bécs 0.0073.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (November 20.) **Kifizetések:** Páris 10.50, London 920, Newyork 200, Milánó 8.45, Zürich 37.75, Bécs 0.0027, Prága 5.60. **Valuták:** Napoleon 735, aranyárka 44, leva 1.32, török líra 0.98, angol font 900, francia frank 10.40, svájci frank 37, líra 8.45, drachma 3.20,

dinár 2.60, dollár 197, lengyel marka 0.00033, osztrák korona 0.0026, magyar korona 0.0024, szokol 5.40.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE ZÁRLAT. (November 20.) Magyar Hitei 514, Osztrák Hitei 200, Salgó 620, Rima 139, Ganz-Danubius 2.830, Köszén 3.670, Szlavonia 80, Schlick 56 és fél, Kereskedelmi Bank 1.290, Cukor 2.850, Csáky 14, Ofa 565, Hazai Takarékok 3.470. (A számok ezresekben értendők.)

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS JEJYZÉSEI. (Nov. 20.) Belgrád 1051—1082, Bucuresti 386—396, Milánó 3230—3250, Prága 2228—2240, Páris 3910—3940, Newyork 74.065—74.625.

Távozó timisoarai bankigazgató, Schönheim Péter, a Temesvári Első Takarékpénztár igazgatója ma megvált a pénzintézetétől.

Cenzurat: Prefectura Județului.

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

MINDENKIT ÉRDEKEL!

15%

Rudolf
Mosse
7040

ÁRENGEDMÉNY
csak rövid ideig a

DERBY

cipőgyár fióküzletében,
Arad, Piata Avram Iancu.

(„DERBY” címre kérjük ügyelni.)

1 pár első r. férfi boxcipő lej 685 most 583 lej

1 pár első r. női magas cipő lej 620 most 527 lej

1 pár sevrónőiregatta cipő lej 540 most 459 lej

Iskolai cipők nagyság szerint azintén leszállított áron.

Saját érdekében tekintse meg kirakati árainkat!
Feltétlenül pénzt takarít meg vele!

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget

Nyilatkozat.

A Clujon megjelenő „Consum” közgazdasági hetilap 1924. november 9. és 16-iki számaiban zavaros értelmű közlemény és helyreigazítás jelent meg cégem állítólagos fizetéseketelensége ügyében. Emiatt, reputációm érdekében a „Consum” szerkesztője ellen ügyvédem útján bünvádi feljelentést tettem.

Arad, 1924. november 20.

Viderker Márk,

a „Mercantil” textil nagykereskedő cég tulajdonosa. 6487

Kádár-féle uri szabóüzlet

mely a Str. Alexandri (Salacz-szobában) volt, Arad, Str. Bucur (Eötvös-utca) 8. sz. alá helyeztetett át.

ÉRTESÍTÉS.

A VÁROSI MENETJEGYIRODA helyiségét áthelyezte (Hoffmann Sándor üzlethelyiségében)

ARAD, BULV. REG. MARIA 12 SZÁM (Fischer Elz. palota.)

Ahol Cár. és külföldi vasutjegyek kaphatók. Nyitva 8—11-ig, 2—5-ig. Vasárnap és ünnepnap 9—12-ig. 6428

Használt ólom
megvételre keresztek.

Alólirottak a maguk, valamint számos rokon, ismerős és barátaink nevében is mélyen megtört szívvel, szomorúan jelentik a felejtethetlen jó gyermek, testvér, sógor, unoka, unokatestvér, nagybácsi, rokon és jóbarát

Fekete István

ASTRA-gyári mechanikus

f. évi november hó 20-án reggel 6 órakor, életének 21-ik évében, váratlan, rövid, kínos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 21-én délután 4 órakor fogtak Str. Cosbuc (Wesselenyi-utca) 10. sz. gyászszobából, a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért f. hó 26-án délelőtti 10 órakor fog a helybeli főtempl. Minorita-árvák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Pihenése csendes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1924. november 20.

Id. Fekete Béla, édesapja. Turcsányi Mária, nagymamája. Ifj. Fekete Béla és neje, Fekete Gyula és neje, Fekete Károly, Fekete Andor, Fekete Juliska, Fekete Irmuska, testvérei és sógorói és az összes rokonság.

Varga Imre utódai, „Szent Margit” első temetőkezelt intézete, Arad, Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 13. sz.

Ma

KÖNIGSMARK.

világfilm-remek

első része

az aradi APOLLONBAN.

BORNSTEIN photo-salon, ARAD, készit elsőrangú kivitelű fényképek
(uj Neuman-ház) peketés fényképnagyításokat.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjt szavak szerint számítjuk. — Minden szöveghirdetést 2 lej 50 bant, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 6 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kiadott szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szöveget, amelyik tartalmánál fogva eredetileg alkalmatlan nem közlésre, azt minden egyes esetben megváltoztatja, illetve helyesbítse.

Alkalmazás.

KERESKEDELMI végzett komoly fiatalember, román nyelv, könyvelés és gépirásban jártas, alkalmazást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 6465

MUNKÁSLEÁNYOK felvétetnek Brandesz ékszergyár Arad. 6467

MINDENES leány felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 6486

JÓLFŐZŐ MINDENES közeli faluba nagy fizetéssel felvétetik Arad, Str. Moise Nicoara (Pölöfi-u.) 13. földsz. 6067

PÉNZTÁRNOKI, felügyelői, raktárnoki, vagy egyéb bizalmi állás betöltésére vállalkozik sok évi gyakorlattal bíró tisztviselő, akinek 50.000 leu kauciója van. Esetleg rentabilis kisebb vállalat-hoz betársulna. Ajánlatokat „Tisztviselő” címen Wallinger hirdetője Arad továbbíthat. 15112

Lakás.

LÉPCSŐHAZI bejárati bútorozott szoba kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 6485

Vétel és eladás.

NŐI kalapot órási választékból bámulatos olcsón Aradon, Poschnál vehet. 6412

GYÖNYÖRŰ plüss szeslon terítő, porcelán edények, ezüst és berndorf ezüst evőeszközök, asztalnévműek, perzsa és gyári szőnyegek, Biedermayer szalonok és fotelok, gyermek játékok, ebédítő, háló berendezés, különböző télikabátok, szőrmék, mahagoni szalon szekrény és tükör, könyvszekrények, íróasztalok, asztalok, díszlámpák, korál tübevalók, antik nyakék, török sálak, üveg készletek, kredenc, fotelok stb. eladó Arad, Str. Consistorialul 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

KITŰNŐHANGU, kereszthurok Ehrbahr kongora 35.000 leierit sürgősen eladó. Arad, Piața Szt. Sava (Kelemen-tér) 5. 6066

POLYTONÉGO kályha, gyermek vasígy, összecukható vasígy, 6 borszék, apróságok eladók Arad, Str. 29. Decembrie (Hasszinger-ucca 12.) 6434

EZERJÖFŰ GYOMORELIXIR, páratlan hatású szer gyomor- és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvaltság, emésztési zavaroknál. Óvakodjunk hasonló nevű és kiállítás hamisításoktól. Dr. Földes gyógyszerár. Arad. 6438

MINDENKINEK saját érdeke, hogy vásárlásait a mai nehéz pénzügyi viszonyok között a legolcsóbb árak mellett szerezze be. Téli divat újszerű L. 2850 helyett L. 2450 Téli férfi öltöny L. 1900 helyett L. 1350 szőrmekabátok L. 3150 helyett L. 2450 Téli bőrkabátok L. 5600 helyett L. 3850 Téli gumikabát L. 960 helyett L. 880 MUZSAJ JÓZSEF férfi-, fiú- és gyermek ruhatelepe Arad, városi színházzal szemben. 6287

PERZSASZŐNYEGEK eladók. Megtekinthető 11-1-ig Arad, Str. A. Gavra (Csernovits) 12. Érdeklődni ugyanott a fűszerüzletben. 6453

KÉT DRB. 11 hónapos mangolica prima hízó eladó. Arad, Str. Sinagoge (Chorin Aron) 6. sz. 500

ELŐSZOBA szekrény metszett tükörrel, finom oszlopos vasígy madracal, 1 1/2 M pult keményfa lappal eladó Hoffmann-nál, Arad, Fischer Elise épület. 6474

Ingatlan.

ARADI határban kisebb tanyás birtok sürgősen olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 6488

Megfelelő házakat bámulatosan olcsó árárt lehet venni Wallinger-iroda utján, Arad, Str. Untrei 13. 15111

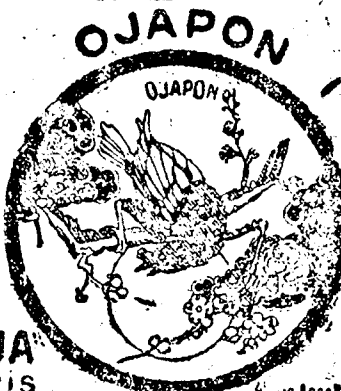
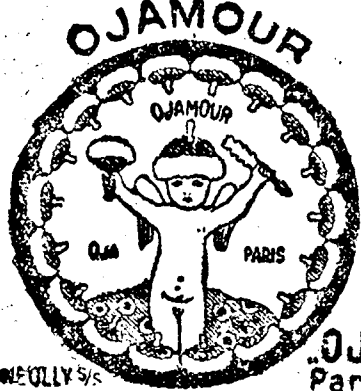
Különféle.

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan és pontosan elsajátítható állandó varró és szabásati tanfolyam az esti órákban is Arad, Str. Eminescu 6. 2348

Eladó

nagyon olcsó házhelyek, Micalacu-Nou (Ujmikelakanak) legszebb részén, a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Felvilágosításokat ad Muntean. Arad, Str. Brancovici No. 2. (volt Lázár Vilmos-ucca) 2. szám. 6194

ULTIMELE CREATIUNI PARISIENE PUDRELE

Biroul: „S. A. Oja”, Bucuresti, Șerban Voda 115.

Ne sajnálja a fáradtságot
hanem győződjön meg személyesen arról, hogy
női és leányka kabátok
és ruhák a legolcsóbban csakis
Menczer Oszkár női confectione üzle-
tében kaphatók,
Arad, Bul. Reg. Ferd. 40. (a Széchenyi malom mellett.)

Legolcsóbb beszerzési forrás Schutz-nál

Ha olcsó és jó télikabátokra van szüksége,
ugy ne mulassza el saját érdekében

PLESZ

központ női és gyermekruha
áruházát felkeresni Arad, a szin-
háza hátsó bejáratával szemben.

Kérem a címre figyeln
Nagy választék Orosz és
Plüss kabátokban. 6192

Nyomatott: Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavidálya

olajpogácsát

legmagasabb napi árban
vaggontételeben vásárol az 9081

Aradi Olajipar rt. Arad
Kérünk távirati ajánlatot.
Sürgönyeim: OLAJIPAR.

Rudolf Mosse 937
Szőlőpótláshoz alkalmas
gyökéres szőlőoltványok
és vadvesszők kaphatók.

WINKLER JOZSEF-nél
Arad, Str. Consistorialul 38. (Batthyány-u.)

ORBÁN ISTVÁN műbutorgyára

Arad, Piața Stefan Cel
Mare (Béla-tér) 16. sz.

Legolcsóbb bútorbeszerzési
forrás. — Készít a legjobb
kivitelben eredeti művészi
tervek után háló, ebédítő, uri,
leány, gyermekszobákat,
bank és szálloda berendezése-
ket. — Rudolf Mosse 7018

TEASZKANNA
tartalomadus
AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYÜTTALÁ
LEGFINOMABB TEA HASZNÁLATBAI.

Most már nem
titok,
hogy az ünnepek
szenzációja lesz az
Erdélyi Élet
karácsonyi száma.

Rudolf Mosse 7084.

A tudományos világ által elis-
mert legjobb, legtekélyesebb és
legolcsóbb

fertőtlenítő szer a

SALAN

Minden bajtól, fertőző beteg-
ségtől megóv. Izadságot és min-
den más kellemetlen szagot meg-
szüntet.

Kristálytiszt, nem mérgező,
teljesen szagtalan.

Kapható minden gyógyszárban
és drogueriában.

Gyár és központi iroda:

SALAN Vegyipari Művek

TIMISOARA, H. Piața Badea Cartan
(Széna-tér) 2. z. Telefon 18-84.

Rudolf Mosse 7082.

Arad, Str. Emi-
nescu 28-30.
(v. Deák F.-u.)

ahol kizárólag angol és brünni férfi szöve-
tek, szabókellékek állandó nagy raktára van.